

Finansų viceministrė Rūta Bilkštytė

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

2021 m. rugsėjis 29 d.

XVIII Vyriausybės programa

KRYPTYS

TEISINGESNĖ IR AUGTI PALANKI MOKESČIŲ SISTEMA

INICIATYVOS

- *pajamų nelygybės ir skurdo mažinimas, numatant atitinkamas kompleksines mokesťines ir finansines priemones;*
- *mokesčių lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra ir teisingumą iškreipiančių lengvatų atsisakymas*

PLANAS

Darbo grupės diskusijos ir FM parengti siūlymai dėl:

- NPD didinimo
- dovanų apmokestinimo peržiūros

NPD didinimo alternatyvos

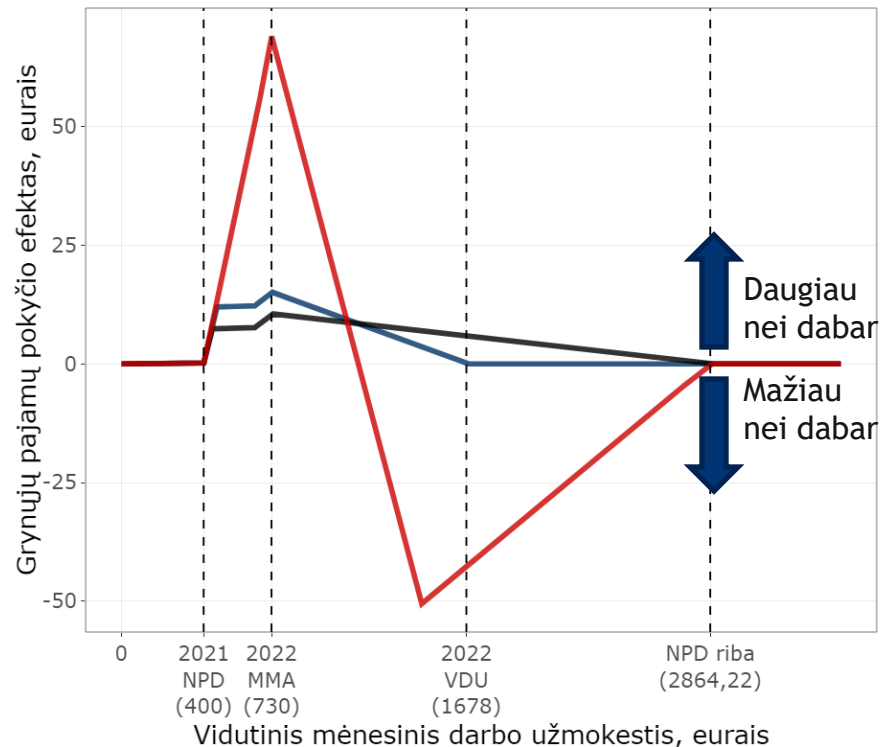
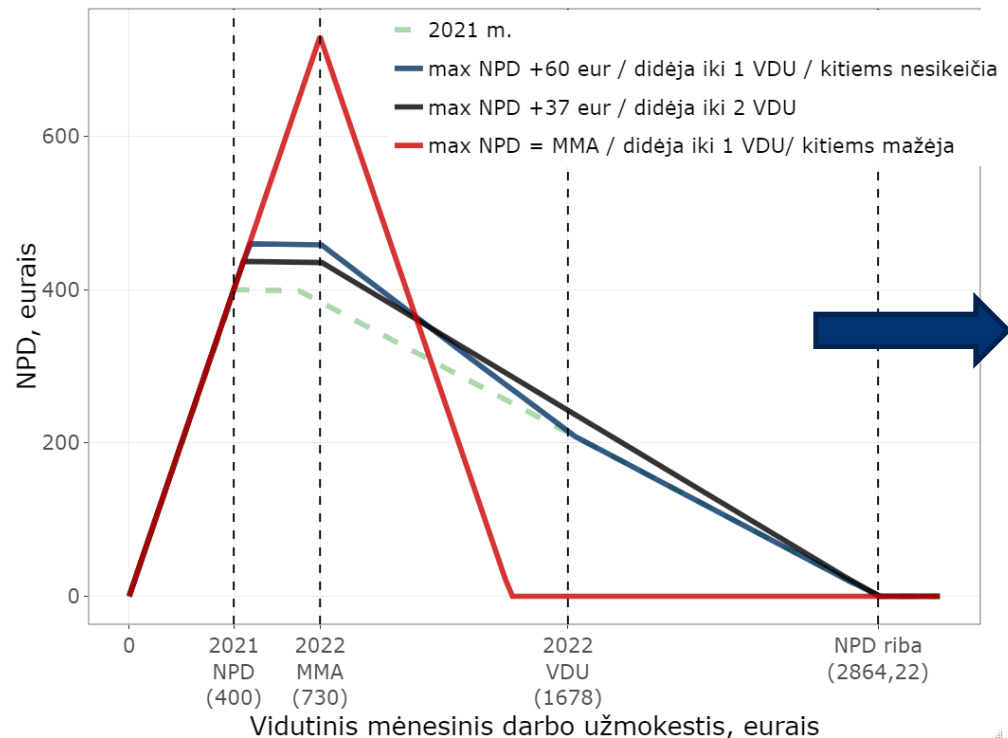
- Bendro NPD didinimo alternatyvos
- Individualaus NPD neįgaliesiems/riboto darbingumo asmenims didinimas

NPD - nagrinėjamos alternatyvos

- **Max NPD +60 eur / nauda didėja iki 1 VDU / kitiems nesikeičia:** didinti maksimalų taikytiną NPD nuo 400 eurų iki 460 eurų, NPD formulėje įvedant papildomą „laiptelį“ (leistų pajamas į rankas padidinti uždirbantiems iki 1 VDU, kitiems NPD nekeičiant)
- **Max NPD +37 eur / nauda didėja iki 2 VDU:** didinti maksimalų taikytiną NPD nuo 400 eurų iki 437 eurų, išlaikant esamą formulės struktūrą (tokiu būdu padidinant pajamas į rankas visiems, kuriems taikomas NPD)
- **Max NPD = MMA / nauda didėja iki 1 VDU / kitiems mažėja** - maksimalų taikytiną NPD sulyginti su MMA, kartu NPD taikymo ribą susiaurinant 1 VDU (1-2 VDU uždirbantiems pajamos į rankas mažėtų)

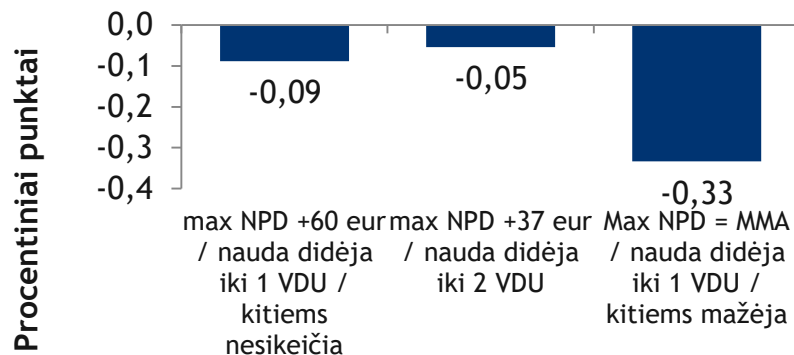
Alternatyvų palyginimas - nauda į rankas

5

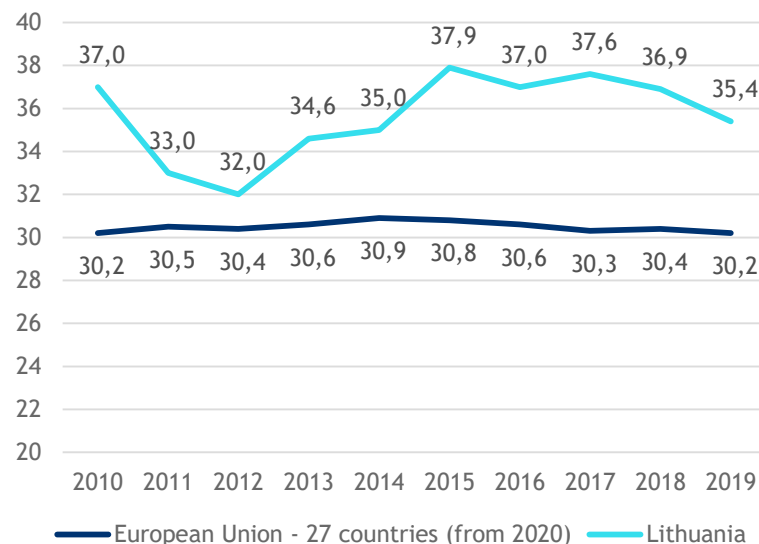

Alternatyvų palyginimas - poveikis pajamų nelygybei

- 2022 m. prognozuojamas pajamų nelygumą matuojantis **Gini indeksas** - **32,33 proc.** (prieš NPD pokyčius)
- Taikant nagrinėtas darbo pajamų apmokestinimo alternatyvas, **Gini indeksas**, lyginant su 2022 m. prognoze, **sumažėtų**:

Istorinė Gini indekso dinamika (ekvivalentinių disponuojamųjų pajamų), proc. punktais

NPD - apibendrinimas

	max NPD +60 eur / nauda didėja iki 1 VDU / kitiems nesikeičia	max NPD +37 eur / nauda didėja iki 2 VDU	max NPD = MMA / nauda didėja iki 1 VDU / kitiems mažėja
Kaina biudžetui (mln. eurų)	68	68	34
Poveikis pajamų nelygybei (p. p. Gini koeficiento)	-0,09	-0,05	-0,33
Yra asmenų, kurių pajamos į rankas sumažėja	Ne	Ne	Taip
Yra pokyčių administruojant NPD	Taip	Ne	Ne

- Didinant NPD skatinama dalyvauti darbo rinkoje, tačiau jo didinimo poveikis pajamų nelygybei ribotas
- Kartu su NPD pakeitimais tobulinant socialinių išmokų sistemą bus pasiektas reikšmingesnis efektas mažinant pajamų nelygbę

Individualus NPD neįgaliesiems / riboto darbingumo asmenims

- Šiuo metu individualaus NPD dydis yra:
 - 600 eurų 30-55 proc. darbingumo / vidutinio ar lengvo neįgalumo atveju
 - 645 eurai 0-25 proc. darbingumo / sunkaus neįgalumo atveju
- Dirbančių riboto darbingumo asmenų - vidutiniškai apie 45 tūkst.
- Vidutinis tokių asmenų bruto atlyginimas - apie 970 eurų

Sprendimas dėl individualaus NPD bus priimamas pasirinkus NPD didinimo modelį, proporcingai išlaikant atotrūkį nuo bendro maksimalaus taikytino NPD

Dovanų apmokestinimo pajamų mokesčiu peržiūra

Neapmokestinamos dovanos:

- iš artimų giminaičių, nepriklausomai nuo dovanų vertės;
(sutuoktinių, vaikų/tėvų, brolių/seserų, vaikaičių/senelių)
- Iš kitų gyventojų, jeigu dovanų vertė neviršija 2500 eur per metus;
- Iš darbdavio, jeigu dovanų vertė neviršija 200 eur per metus.

SVARSTYTINA:

Siaurinti lengvatos dovanoms apimtis giminaičiams **nustatant** neapmokestinamus minimumus, įvertinus:

POVEIKIS BIUDŽETUI

Remiantis gyventojų deklaracijų duomenis biudžeto netekimai per metus sudaro apie 60-70 mln. eurų* (jei deklaruotos dovanos būtų apmokestinamos nuo pirmojo euro).

*nėra pilnos informacijos, nes ne visos dovanos yra deklaruojamos

- Mokestinio teisingumo aspektą;
- Tarptautinių organizacijų ekspertų rekomendacijas;
- Tarptautinę praktiką.

Užsienio praktika (dovanų apmokestinimas)

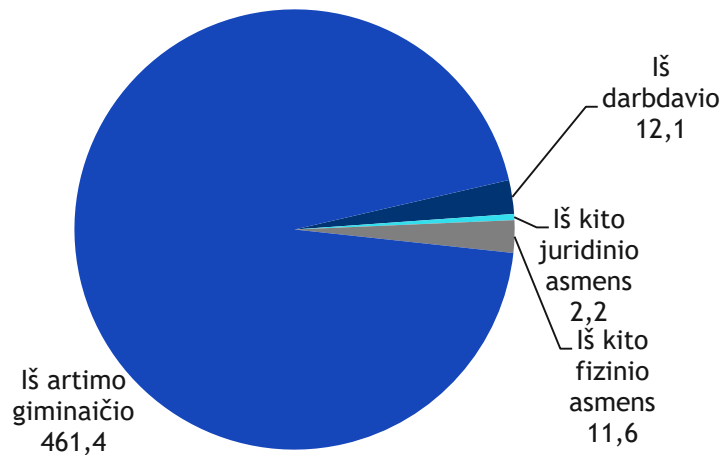
11

Taikomos lengvatos pagal giminystės ryšį	Neapmokestinamos	Taikomas palankesnis neapmokestinamas dydis (lyginant su bendru režimu)	Palankesnis mokesčio tarifas (lyginant su bendru režimu)
Sutuoktinis (Dažniausiai neapmokestinamos; atskirais atvejais taikomas didelė neapmokestinama vertė)	Airija, Bulgarija, Čekija, Danija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Slovėnija, Vengrija, Portugalija	Graikija (150 tūkst. EUR), Italija (1 mln. EUR), Vokietija (500 tūkst. EUR), Prancūzija 80724 EUR), Ispanija (8000 EUR (t.y. bendras režimas)	Graikija, Italija, Liuksemburgas, Prancūzija, Suomija, Vokietija
Vaikai (Praktika pasidalijusi tarp neapmokestinimo ir didelės neapmokestinamos vertės/mažesnio tarifo)	Bulgarija, Čekija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Slovėnija, Vengrija, Portugalija	Airija (335 tūkst. EUR), Graikija (150 tūkst. EUR), Italija (1 mln. EUR), Prancūzija (100 tūkst.), Vokietija (400 tūkst. EUR), Danija (9238 EUR), Ispanija (8000 EUR (t.y. bendras režimas)	Danija, Graikija, Italija, Liuksemburgas, Prancūzija, Suomija, Vokietija
Tėvai, seneliai, vaikaičiai (Praktika pasidalijusi tarp neapmokestinimo ir didelės neapmokestinamos vertės/mažesnio tarifo)	Bulgarija, Čekija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Vengrija, Portugalija	Airija (32,5 tūkst. EUR) Italija (1 mln.), Graikija (150 tūkst. EUR), Prancūzija (31 865 EUR), Vokietija (100 tūkst. EUR), Ispanija (8000 EUR (t.y. bendras režimas)	Vokietija, Suomija, Slovėnija, Liuksemburgas, Danija, Italija
Broliai ir seserys (Dažniausiai apmokestinamos taikant didesnę nei bendru atveju neapmokestinamąją vertę ir mažesnį tarifą)	Lenkija, Latvija, Čekija	Airija (32.500 tūkst. EUR, Italija (100 tūkst. EUR), Graikija (30 tūkst. EUR), Kroatija (6688 EUR), Prancūzija (15932 EUR), Vokietija (20 tūkst. EUR), Ispanija (8000 EUR (t.y. bendras režimas)	Bulgarija, Danija, Graikija, Italija, Liuksemburgas, Prancūzija, Slovėnija, Suomija, Vokietija, Portugalija
Kiti giminaičiai		Graikija (30 tūkst. EUR), Prancūzija (7 697 EUR), Ispanija (8000 EUR (t.y. bendras režimas)	Belgija, Danija, Graikija, Italija, Liuksemburgas, Prancūzija, Vokietija

Dovanojimo sandorių statistika

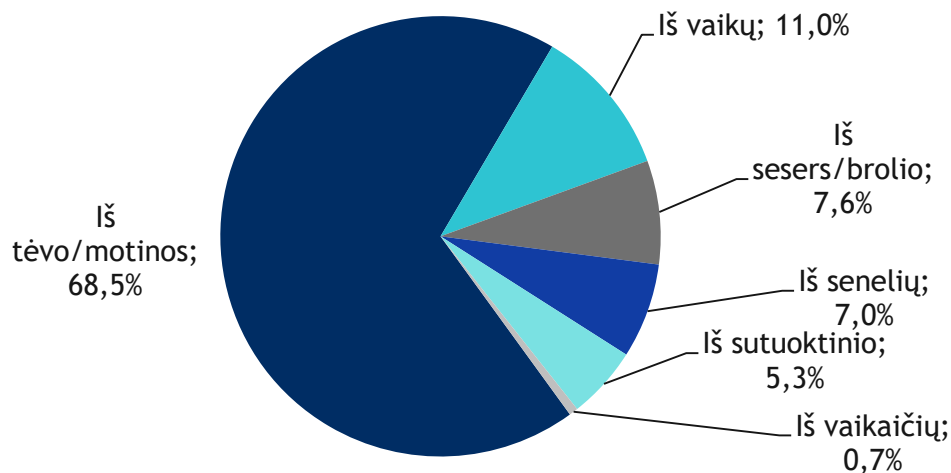
12

Dovanų vertė mln. eurų

Šaltinis: 2018 m. gyventojų pajamų deklaracijos
(paskutiniai metai kai buvo privaloma deklaruoti 2500 eurų
viršijančias dovanas iš artimų giminaičių)

Dovanų iš artimų giminaičių gavėjų pasiskirstymas pagal dovanų vertes

Šaltinis: 2018 m. notariniai NT dovanojimo sandoriai

Dovanų iš artimų giminaičių statistika - sandorių verčių pasiskirstymas

Dovanojimo sandorių vertė, eurais per metus	Dovanojimo sandorių vertės dalis	Dovanojimo sandorių skaičiaus dalis
iki 50 tūkst.	42,0%	89,9%
50 -100 tūkst	17,0%	6,7%
100 - 500 tūkst.	20,7%	3,2%
virš 500 tūkst.	20,3%	0,3%
IŠ VISO	461,4 mln. eurų (100 proc.)	16,7 tūkst. sandorių (100 proc.)

Šaltinis: 2018 m. gyventojų pajamų deklaracijos (paskutiniai metai kai buvo privaloma deklaruoti 2500 eurų viršijančias dovanas iš artimų giminaičių)

Siūlomi pakeitimai

Neapmokestinamos dovanos:

iš sutuoktinių, vaikų, tėvų, vaikaičių ir
senelių

dovanų vertė, neviršijanti 200 000-500 000
eurų per metus?;

iš brolių, seserų

dovanų vertė, neviršijanti 100 000 eurų per
metus?

Kartu siūloma išlaikyti esamas lengvatas:

Neapmokestinamosioms pajamoms būtų
priskiriamos dovanos:

- iš kitų gyventojų, jeigu dovanų vertė
neviršija 2500 eurų per metus;
- iš darbdavio, jeigu dovanų vertė neviršija
200 eur per metus.

Papildomai diskutuotina: solidarumo mokestis

15

Šiuo metu taikomi pajamų mokesčio tarifai:

- Darbo santykiai:
Iki 60 VDU - 20 proc.
Virš 60 VDU - 32 proc.
(2021 m. - 81 162 eurai)
- Individuali veikla, pajamos iš paskirstytojo pelno - 15 proc.
- Kitos pajamos (palūkanos, turto pardavimo pajamos ir kt.):
Iki 120 VDU - 15 proc.
Virš 120 VDU - 20 proc.
(2021 m. - 162 324 eurai)

Atsižvelgiant į:

- poreikį papildomai prisidėti siekiant atsigavimo po pandeminės situacijos;
- esamas galimybes solidariai labiau prisidėti tiems, kurie gauna didesnes bendras pajamas;
- jau taikomus progresinius tarifus,

svarstyтина nustatyti „solidarumo“ mokestį, kuris būtų:

- Taikomas visų rūšių apmokestinamosioms pajamoms, kurių bendra suma viršija 150 VDU per metus
(virš 200 tūkst. Eurų?);
- Tarifas - 3 proc.? - 150 VDU viršijančiai pajamų daliai.

Kviečiame pateikti nuomonę:

1. *Ar, Jūsų nuomone, aptartos priemonės prisidėtų prie pajamų nelygybės mažinimo?*
2. *Kaip vertintumėte NPD didinimą tik daliai gyventojų (tik uždirbantiems iki 1 vidutinio darbo užmokesčio), šiuo metu prisitaikančių NPD?*
3. *Kaip vertintumėte siūlymą į apmokestinamųjų pajamų sąrašą įtraukti tam tikrą vertę viršijančias dovanas, gautas iš tiesiosios (tėvai, vaikai, seneliai) ir šoninės (broliai, seserys) linijos giminaičių?*
4. *Kokia būtų Jūsų nuomonė dėl siūlymų diskutuoti „solidarumo“ mokesčio klausimu?*

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA